Verksamhetsplan 2021 för FOU nu

FOU nu

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING 3

MÅLSÄTTNING 4

UTGÅNGSPUNKTER FÖR ARBETET 4

ARBETSPROCESS 5

PRIORITERADE OMRÅDEN 5

PROJEKT OCH PROCESSER 6

MILJÖ- OCH JÄMSTÄLLDHETSARBETE 11

MEDARBETARE OCH EKONOMI 11

Sammanfattning

FOU nu är en forsknings- och utvecklingsverksamhet som är samfinansierad av Region Stockholm och de sju kommunerna Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna stad, Upplands-Bro samt Upplands Väsby. Målsättningen med FoU-verksamheten är att stärka förutsättningarna för ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning.

Värde för den enskilde (brukaren, patienten, anhörig mm.) eftersträvas genom att tillsammans med berörda och intresserade aktörer stödja hållbara lokalt förankrade lärande- och utvecklingsprocesser, där kommun och region möts, samtidigt som vi tillsammans tar fram ny kunskap till gagn för utveckling och en mer evidensbaserad praktik.

Stärkt kapacitet för utveckling och förändring i praktiken, ny kunskap och nya arbetssätt är i fokus för det stöd FOU nu ger. Ägandeskapet för förändringen finns hos berörda verksamheter. Arbetena utgår från lokala förutsättningar och de utvecklingsbehov och utmaningar som synliggörs tillsammans med ägarna, berörda verksamheter, brukare/patienter och andra samarbetspartners.

Arbetet baseras på ägarnas gemensamma fokusområden och nedanstående prioriteringar (utan inbördes ordning):

1. Stärka samverkan mellan hälso- och sjukvård och omsorg lokalt och bidra till stärkt samverkan utifrån ett regionalt perspektiv
2. Stärka kapacitet för systematiskt förbättringsarbete, kvalitetsutveckling, implementering och en kunskapsbaserad praktik
3. Stärka utveckling av vård och omsorg nära brukaren/patienten i hemmet
4. Stärka kompetens, lärande och utveckling

Arbetet inom FOU nu stödjer utvecklingen mot en god och nära vård och en ökad och mer evidensbaserad samverkan mellan kommun och region, för en mer sammanhållen vård och omsorg.

FOU nu är en del av Regional Samverkans- och Stödstruktur, RSS, vilket ökar förutsättningarna för samverkan och synergier mellan lokala och regionala frågor samt mellan välfärds-FoU:erna i frågor som rör socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård. FOU nu är en verksamhet inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Utifrån SLSOs regionsövergripande ansvar för FoUU-frågor inom hälso- och sjukvården tar FOU nu del av samverkan mellan Karolinska Institutet och Region Stockholm.

Målsättning

Målsättningen för forsknings- och utvecklingsverksamheten är att bidra till ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning.

Utgångspunkter för arbetet

Värde för den enskilde (brukaren, patienten, anhörig mm.) eftersträvas genom att tillsammans med berörda och intresserade aktörer stödja hållbara lokalt förankrade utvecklingsprocesser, där kommun och region möts, samtidigt som vi tillsammans systematiskt tar fram ny kunskap till gagn för utveckling och en mer evidensbaserad praktik. Utifrån FOU nu:s samfinansiering mellan region och kommuner och FOU nu:s fokus på bland annat äldreområdet får frågor som rör samverkan mellan parterna och sammanhållen vård och omsorg särskild betydelse.

Genom att utgå från utmaningar och utvecklingsbehov som är grundade i vårdens och omsorgens vardag möjliggör vi gemensamma praktikrelevanta FoU-arbeten som engagerar och genomförs i och av praktiken. På så sätt bidrar vi till att involvera berörda så att utmaningarna adresseras och verksamheter utvecklas redan under arbetets gång. Samtidigt bidrar vi till att ny kunskap tas fram och synliggörs i den kontext där den sen ska användas och där igenom lättare och snabbare tas upp och används av praktiken. Genom systematik i FoU-arbetet och genom praktikens medverkan bidrar vi även till att stärka praktikens kapacitet till att arbeta med systematisk utveckling och till ett nyfiket, vetenskapligt förhållningssätt, vilket möjliggör mer långsiktigt avtryck och ger fördelar i praktiken även bortanför den specifika utmaningen.

Former för FoU-arbetet inkluderar även exempelvis utvärderingsprocesser, handledning, kompetensutveckling, seminarier, nätverksträffar samt andra relevanta former för kunskapsutbyte, lärande och samverkan.

En vård och omsorg som upplevs som sammanhållen grundas i en förståelse för berörda aktörers uppdrag, en gemensam bild och samsyn kring den enskilde. För att stärka kapaciteten att erbjuda vård och omsorg på nya sätt möjliggör FOU nu mötesplatser för samverkan på ett evidensbaserat sätt. Verksamheter som står inför liknande utmaningar får möjlighet att mötas. Det möjliggör gemensamt lärande, kontaktytor, nätverk, nya arbetsprocesser och kapacitet att omsätta det nya i praktiken. FOU nu är en resurs för omvärldsbevakning och följer regional, nationell och internationell utveckling. Utifrån externa anslag medverkar FOU nu i praktiknära forskning, som bidrar till en mer evidensbaserad vård och omsorg.

Arbetsprocess

Arbetet inom FOU nu baseras på ett antal hållpunkter: styrgruppsmöten och FoU-rådsmöten (fyra gånger under 2021), möten med representanter för respektive ägare inför arbetet med verksamhetsplan, samt verksamhetsberättelse, se figur 1.

Figur 1. Årshjul 2021 för arbetsprocess inom FOU nu

Idéer till utvecklings- och forskningsprocesser kan initieras på många olika sätt. FoU-rådet, styrgruppen, medarbetare som arbetar inom kommunalt- och landstingsfinansierade vård- och omsorgsverksamheterna oavsett driftsform samt FOU nu:s medarbetare kan introducera och uppmärksamma förslag, uppdrag eller förändrings-/utvecklings-/forskningsarbete. Idéerna läggs fram för FoU-rådet för diskussion för att sen tas upp i styrgruppen för beslut. Arbeten, processer eller projekt där FOU nu är en aktiv part planeras utifrån och tillsammans med de verksamheter där det ska genomföras.

Prioriterade områden

FOU nu:s arbete utformas utifrån styrgruppens gemensamma fokusområden och prioriteringar och verkar främst i frågor där samverkan mellan kommun och region är en förutsättning. De prioriterade områdena för 2021 är (utan inbördes ordning):

1. Stärka samverkan mellan hälso- och sjukvård och omsorg lokalt och bidra till stärkt samverkan utifrån ett regionalt perspektiv
2. Stärka kapacitet för systematiskt förbättringsarbete, kvalitetsutveckling, implementering och en kunskapsbaserad praktik
3. Stärka utveckling av vård och omsorg nära brukaren/patienten i hemmet
4. Stärka kompetens, lärande och utveckling

Projekt och processer

För att arbeta i linje med FOU nu:s uppdrag och målsättning utgår vi från samskapande i arbetet. En annan utgångspunkt är ordinarie strukturer samt att bygga långsiktiga relationer. FOU nu har ett arbetssätt som stödjer problematiserande, reflektion och utveckling. Det innebär följsamhet till förändrade behov och förutsättningar med en kontinuerlig omprövning och värdering av FOU nu:s arbetssätt. Det innebär också att arbetsprocesserna utformas så att de kan förändras över tid när förutsättningar förändras.

Presentationen i denna verksamhetsplan omfattar innehåll av olika projekt och processer i korthet. FoU-arbetet under 2021 utgår från tre huvudsakliga typer av arbeten:

- längre processer och engagemang, utveckling över tid, där vi bygger vidare och drar fördel av det vi gjort och lärt oss tillsammans
- projekt, tidsatta, avgränsade, ofta extern finansiering
- kortare aktiviteter, i ex seminarieform, ca 1-2 h. Utifrån olika frågor/områden som är aktuella ”just nu”. Kan problematisera en fråga, vara forum för erfarenhetsutbyte eller också bidra med ytor för samverkan. Kan vid behov tas vidare av FOU nu eller fortsätta i annat forum och form

Utifrån övergripande målsättning samt prioriterade områden för FOU nu planeras följande huvudsakliga projekt och processer under 2021:

Sammanhållen vård och omsorg

Lärande från och fortsatt stöd till lokal samverkan och krisledning utifrån covid-19

Tillsammans med berörda aktörer samlas erfarenheter från lokal organisering av samverkan utifrån covid-19, inkl primärvårdens geografiska kluster. Fokus på lärdomar och processtöd för fortsatt effektiv samverkan mellan region (husläkarmottagningar, geriatrik, rehab, ASiH) och kommun. Bidrar även vid efterfrågan till uppföljning av krisledning inom region och kommuner.

Stöd vid omsättning och systematisk uppföljning av Lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, LUS

Arbetet med stöd för stärkt lokal samverkan kring LUSen med berörda aktörer kommer att pågå under 2021, så länge behov och önskemål finns. Formerna för fortsatt stöd bör övervägas utifrån den lokala kontexten samt vad andra aktörer gör för att undvika eventuellt dubbelarbete. Samverkan och synergier med andra äldre-FoU:er rörande systematisk uppföljning av och arbetet med att införa LUS kommer att fortsätta under 2021. Frågor som rör kommunikationsverktyget LifeCare uppmärksammas.

Orsaker till återinläggning av patienter till slutenvården

Externt finansierad forskningsstudie som fortsätter från tidigare år. För att öka kunskapen om riskfaktorer för återinskrivning efter geriatrisk slutenvård leder FOU nu ett forskningsprojekt i samarbete med de geriatriska klinikerna inom SLSO, Akademiskt primärvårdscentrum, Tema åldrande, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, samt Karolinska Institutet.. Under 2021 inkluderas datakällor, ex från Socialtjänstregistret, till befintliga journaldata från Take Care och VAL-databasen (datalager för uppföljning av vårdhändelser i Region Stockholm).

Söka metoder för att studera och stödja effektiv och hållbar sammanhållen vård och omsorg för äldre personer, utifrån förebyggande arbete (hösten 2021)

Ett praktiknära forskningsprojekt med extern finansiering. Under 2020 har regionens äldre-FoU:er, i samarbete med kommunerna och regionen genomfört en planeringsstudie och skrivit en projektansökan till Forte om större studie. För att studera och samtidigt stödja sammanhållen vård och omsorg är planen att följa samverkan vid förebyggande och trygghetsskapande insatser i hemmet. Beslut från Forte väntas under oktober 2021.

Stöd till samverkan och sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom

Nätverk mellan kommuner och minnesmottagningar

Samverkan kring demensfrågorna fortsätter utvecklas i nätverksform där representanter från kommunerna och minnesmottagningarna ingår. Målsättning är stöd till lokal samverkan samt erfarenhetsutbyte mellan parterna för att inspirera, underlätta och samordna idéer för utveckling av sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom och stöd till deras anhöriga.

Stöd till uppdatering av lokala program demens

Fortsättning från tidigare år, utifrån efterfrågan. Stöd till kommunerna, primärvård och minnesmottagningar i arbetet att uppdatera de lokala programmen för sammanhållen vård och omsorg om personer med demenssjukdom. Utgår från nationella riktlinjer, styrdokument, samt regionalt vårdprogram kognitiv svikt.

Stöd till och ökad kunskap om närmare samverkan kring sköra äldre mellan husläkarmottagning och hemtagningsteam vid hemgång från slutenvård

Följer och stöttar pilotarbete i Solna mellan två husläkarmottagningar med hemsjukvårdsuppdrag och kommunens hemtagningsteam. I samverkan med Äldrecentrum och motsvarande arbete inom Stockholms stad. FOU nu:s medverkan finansieras av medel från RSS.

Systematisk kvalitetsutveckling och kunskapsbaserad praktik

Systematisk kvalitetsutveckling genom samarbete Öppna jämförelser

Öppna jämförelser äldre

Arbetet utgår från den arbetsprocess och årsplan som togs fram 2016 och som har vidareutvecklats. Involverar samtliga kommuner. Processen inkluderar diskussion om indata, sammanställning av utdata och gemensam analys av utdata. Under 2021 ökar samverkan kring vad vi kan göra tillsammans utifrån resultaten och vad vi kan lära av varandras aktiviteter. Fokus är beställar- och ledningsnivå.

Öppna jämförelser LSS

Utveckling från hösten 2019, med samtliga kommuner. Processen inkluderar diskussion om indata, sammanställning av utdata och gemensam analys av utdata. Under 2021 ökad samverkan kring vad vi kan göra tillsammans utifrån resultaten och vad vi kan lära av varandras aktiviteter. Fokus är beställar- och ledningsnivå.

Stärka systematik och kompetens rörande följsamhet och anpassning vid införande av nya arbetssätt

Fortsättning från 2020 med extern finansierat praktiknära forsknings- och utvecklingsprojekt för att stärka ett strukturerat sätt att reflektera över balansen mellan följsamhet till den ursprungliga metoden/insatsen/arbetssättet och anpassningar för att få arbetssättet att fungera optimalt inom verksamheten. Riktar sig till alla typer verksamheter inom socialtjänsten, initialt med en till två omgångar under våren 2021. Interventionen består av två digitala workshops på omgång med de verksamheter som deltar. Projektmedel från Forte, tillsammans mellan FOU nu, FoU Nordväst, Äldrecentrum samt Karolinska Institutet.

Stöd för utveckling av uppdrag och innehåll dagverksamhet demens

Nätverk för utveckling av dagverksamhets demens startade 2020 och fortsätter 2021. FOU nu bidrar med metodkompetens och nätverk för de som önskar utveckla innehållet i dagverksamhetdemens, exempelvis utifrån tjänstedesign.

Regional samverkan

Under 2021 kommer länsövergripande samverkan och synergieffekter mellan lokala och regionala frågor att sökas och stärkas, mellan FoU:er, centrumbildningar, kompetenscentra och regionala nätverk. Exempelvis:

Fortsatt utveckling av Regionala Samverkans och Stödstrukturer, en god och nära vård samt synergier i kunskapsstyrning kommun och region

FOU nu är en del av Regional Samverkans- och Stödstruktur, RSS. Syftet med RSS är att öka synergier och samverkan kring strategiskt viktiga frågor, nyttja befintliga resurser på ett mer samordnat och resurseffektivt sätt samt förbättra förutsättningar för evidensbaserad praktik inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård i länet. Under 2021 sker fortsatt utveckling av RSS, stöd i utvecklingen av en god och nära vård samt synergier i kunskapsstyrning kommun och region.

Samverkan med FoU:er, kompetenscentra och andra regionala stöd avseende forskning, utveckling och kompetens inom funktionshinderområdet

Ett annat exempel på regional samverkan utgår från forsknings- och utvecklingsenheter samt kompetenscentra som på olika sätt arbetar med funktionshinderfrågor (socialtjänst och hälso- och sjukvård) i Stockholms län. Under 2021 fortsätter arbetet utifrån frågeställningen; Hur kan vi på bästa och mest effektiva sätt bidra till att de forskningsresultat, kunskaper och erfarenheter som finns får god spridning i länet och skapar nytta hos verksamheter som möter personer med funktionsnedsättning?

Samverkan och synergier mellan FOU nu och FoU Nordväst

Samverkan och synergier mellan FOU nu och FoU Nordväst stärks ytterligare under 2021 genom bland annat en samlokalisering mellan verksamheterna.

Andra exempel på regional samverkan

- Nätverk för demensfrågor i Stockholms län
- Samverkan äldre-FoU:er samt regionens centrumbildningar
- Samverkan äldre-FoU:er, hela länet, utifrån IBIC

D. Vård och omsorg i samverkan med akademi och utbildning

Akademisk geriatrik, stärka kliniska lärmiljöer inom geriatrisk hälso- och sjukvård samt ASiH/SPSV, samt gemensam samordning av verksamhetsintegrerat lärande

Fortsättning från tidigare år, medel från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i Region Stockholm (via uppdrag till SLSO och sen till FOU nu). Syftet är att stärka den kliniska lärmiljön för studerande inom geriatrisk hälso- och sjukvård i länet samt ASiH/SPSV. Samarbete mellan FOU nu, geriatriska kliniker, ASiH samt universitet, högskolor. FOU nu står för en samordnande och stödjande roll för AKA-funktionen inom berörda verksamheter i Region Stockholm, oberoende av driftsform. Målsättningen under 2021 är att fortsatt involvera och stödja länets geriatriska kliniker samt ASiH/SPSV och att stärka den kliniska lärmiljön för studerande. Arbetet inkluderar även gemensam samordning av verksamhetsintegrerat lärande, gemensam VIL.-samordning.

Planering för ökad samverkan kring studerandes praktik i kommunal verksamhet, för ökad kvalitet och kompetensförsörjning (hösten 2021)

Syftar till att tillsammans med berörda parter under 2021 diskutera former och upplägg för ett eventuellt kommande arbete rörande samverkan kring studerandes praktik i kommunal verksamhet, för ökad kvalitet, kompetens och kompetensförsörjning.
Syftet med evetuellt kommande arbete är att bidrar till verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och lärandemiljöer inom kommunalt finansierad verksamhet och därigenom främjad kvalitet inom vård och omsorg. Ökad samverkan mellan parterna kan ge en möjlig strategi för rekrytering av medarbetare samt kan även inkludera utveckling och test av former för systematisk klinisk färdighetsträning, ex via ”kliniskt träningscentrum”/metodrum, med träning av kliniska och icke-kliniska moment, ex bemötande, träning i team, samverkan, LUSen etc.

E. Spridning av kunskap, stöd vid implementering samt lärande nätverk

Ny kunskap med relevans för och efterfrågad av verksamheterna kommer att sökas, spridas och diskuteras. Metoder för att stödja användning av ny kunskap och förändringsarbete inklusive uppföljning kommer att utvecklas. Detta som ett led i en evidensbaserad implementering som grund för evidensbaserad praktik. Stor vikt kommer att läggas på att möta medarbetare och verksamheter i deras vardag, där forskning och utveckling ska ske och för att möjliggöra att resultat omsätts i praktiken. Genom lärande nätverk möjliggörs att lära av och med varandra. Vidare stöd att omsätta teoretisk kunskap i praktisk verksamhet. Nätverken kommer att fortgå så länge de bedöms vara värdeskapande. Kontinuerlig avstämning kommer att göras.

Kortare seminarier tillsammans med verksamheter

Under 2021 genomförs kortare seminarier tillsammans med verksamheter, utifrån olika frågor/områden som är aktuella ”just nu”. Kan ge snabb input, problematisera en fråga, skapa samverkansytor eller nätverk. Cirka två per termin. Exempelvis kring:

- God vård och omsorg i hemmet. Hemtjänstens roll?
- Kommunal hälso- och sjukvård? Samverkan vård – omsorg på särskilda boenden?
- Kompetens och kompetensutveckling

Lärandenätverk Välfärdsteknologi

Det är ett nätverk med 4 träffar per år som också kan arrangera tematräffar kring specifika frågor. Startade 2020 och fortsätter 2021. Alla kommuner medverkar.

Erfarenhetsutbyte kring förebyggande arbetet och samverkan med civilsamhället

Utifrån erfarenheter av nya former för samverkan mellan äldreomsorg och civilsamhället under coronapandemin genomför FOU nu ett erfarenhetsutbyte baserat på inventering som gjordes 2020.

Lärande och erfarenhetsutbyte IBIC

Utveckling från tidigare år, lärande nätverk (träffas 1-2 ggr/termin, för berörda medarbetare från kommunerna) med samtliga kommuner samt samverkan regionalt utifrån Individens behov i centrum, IBIC.

Självständighet för personer med funktionsnedsättning, Erfarenheter artikel 19 projektet

Några kommuner har gått vidare med självständighetsarbetet och deltar i Independent Living´s projekt ”Artikel 19 som verktyg” där bl a indikatorer för självständighet ska tas fram. Verktyget kommer att presenteras och spridas 2021. FOU nu bidrar i detta arbete tillsammans med Forum Carpe.

För mer detaljerad information om pågående forsknings- och utvecklingsprocesser, se: www.founu.se

Miljö- och jämställdhetsarbete

Miljöarbetet utgår från SLSO:s miljöpolicy och Region Stockholms miljöprogram 2017-202 samt följer kraven utifrån ISO 14001. Det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsätter. FOU nu eftersträvar att ha en god sammansättning av både män och kvinnor på arbetsplatsen.

Medarbetare och ekonomi

En förutsättning för att nå målen är att FOU nu har engagerade medarbetare, med kompetens att stärka och leda utvecklings- och forskningsprocesser, som tillsammans kan bidra med en bred kompetens. En framgångsfaktor är att möjliggöra för medarbetare att kunna dela sin tid mellan FOU nu och andra verksamheter. Det leder även till breddat kontaktnät och stärkt samverkan samt ökat systemperspektiv.

Verksamheten samfinansieras genom anslag från samverkande parter enligt avtal samt genom externa medel. Externa medel i budgeten för 2021 relaterar till medel från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (via uppdrag till SLSO och sen till FOU nu) utifrån ”Akademisk geriatrik” och ”Gemensam VIL-samordning geriatrik, ASiH, SPSV”; ”RSS-medel, samverkan husläkarmottagning och kommun”; samt forskningsmedel från Forte utifrån ”Följsamhet och anpassning” och ”Studera och stödja effektiv och hållbar sammanhållen vård och omsorg för äldre personer”. Under 2021 är antalet årsarbetare 4,5.

Intäkter	
Kommuner	1 920 000
Region Stockholm	1 920 000
Externa medel	2 080 000
Summa	**5 920 000**
Utgifter	
Personal/projektkostnader	5 070 000
Hyra, IT, OH, avskrivningar	850 000
Summa	**5 920 000**

Järfälla 2020-12-21
Håkan Uvhagen, Verksamhetschef FOU nu